

Poznámky pre učiteľa

11. decembra 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: Ám 3,7

Hlavné zameranie štúdia: 2Pet 2,5; Sud 4,4–16; 1Kráľ 18,21.38.39; Iz 59,1–4; Neh 9,30; Zj 1,1–3.

Úvod

Úvod

V celých dejinách Boh povolával prorokov v rozhodujúcich okamihoch, aby zjavoval svoju vôľu a viedol svoj ľud. Ámos 3,7 potvrdzuje: „Hospodin, Pán, nerobí nič bez toho, aby nezjavil svoje zámery svojim služobníkom, prorokom“, čo zdôrazňuje, že Božie zjavenie často predchádza významným udalostiam. Či už varovali pred hroziacim súdom, volali k pokániu, alebo poskytovali povzbudenie v časoch krízy, proroci zohrávali zásadnú úlohu pri utváraní duchovného smerovania Božieho ľudu. Ich posolstvá nepochádzali z nich samých, ale boli Bohom inšpirované, čo zabezpečovalo, že Božie zámery boli jasne odovzdané práve vtedy, keď to Jeho ľud najviac potreboval.

Táto lekcia skúma, ako sa prorocké hlasy objavujú v kľúčových okamihoch dejín a podľa akých princípov sú preverované. Zatiaľ čo Písmo zostáva konečnou autoritou, Boh aj naďalej poskytoval svojmu ľudu prorocké vedenie, a to aj prostredníctvom Ellen G. Whiteovej. Jej spisy, rovnako ako spisy dávnych prorokov, sa objavili v rozhodujúcom okamihu dejín a priniesli Božiemu adventnému ľudu jasnosť, nápravu a povzbudenie. Porozumenie úlohe prejavov prorockého daru v kritických obdobiach nám pomáha oceniť, ako Boh vedie svoj ľud, a zároveň zachovávať Písmo ako naše konečné meradlo pravdy.

Časť II: Komentár

Časť II: Komentár

1. Boh zasahoval v kľúčových bodoch dejín spásy prostredníctvom svojich prorokov.

Potopa: Ľudstvo sa skazilo a Boh sa rozhodol súdiť svet potopou (1Moj 6,5–7). Noe, „kazateľ spravodlivosti“ (2Pet 2,5), varoval ľudí, kým staval koráb (1Moj 6,13–22). Napriek jeho prorockému posolstvu poslúchla túto výzvu iba jeho rodina (1Moj 7,1.7). Potopa zničila všetok ľudský život okrem tých, ktorí boli v korábe (1Moj 7,21–23). Potom Boh uzavrel s Noem zmluvu spečatenú dúhou a sľúbil, že už nikdy nezničí zem vodami potopy (1Moj 9,8–17).

Sudcovia: V období sudcov Izrael opakovane upadal do modloslužby a útlaku (Sud 2,11–19). Debora, prorokyňa a sudkyňa, viedla Izrael v čase krízy vyvolanej kenaanským kráľom Jabínom (Sud 4,4–7). Debora povolala Baráka, aby viedol vojsko proti Jabínovmu veliteľovi Síserovi, a prorokovala, že Síseru porazí žena (Sud 4,8.9). Jej proroctvo sa naplnilo, keď Jáel Síseru zabila (Sud 4,17–21). Popri Deборе zohrávali významnú úlohu v duchovnom vedení Izraela aj ďalší proroci, napríklad Samuel (ktorý neskôr previedol Izrael k monarchii) (1Sam 3,19–21; 1Sam 8,4–7).

Kríza Izraela: Za kráľa Achába a kráľovnej Jezábel bol Izrael hlboko zakorenený v uctievaní Bála (1Král 16,30–33). Eliáš vystúpil ako mocný prorocký hlas a vyhlásil Boží súd v podobe sucha trvajúceho tri a pol roka (1Král 17,1). Na vrchu Karmel sa postavil bálovým prorokom a zvolal oheň z neba, aby dokázal Hospodinovu zvrchovanosť (1Král 18,19–39). Napriek tomuto víťazstvu malo pokánie Izraela krátke trvanie a Eliáš utiekol pred Jezábeliným hnevom (1Král 19,1–3). Jeho prorocké poslanie vyvrcholilo jeho vzatím do neba, avšak nie skôr, ako pomazal Elizea za svojho nástupcu (1Král 19,15.16.19–21). Elizeus potom pokračoval v boji za vernosť Izraela (2Král 2,9–14).

Predexilné obdobie: Keď Izrael (Severné kráľovstvo) aj Júda (Južné kráľovstvo) pokračovali v modloslužbe a nespravodlivosti, proroci varovali pred hroziacim súdom (Oz 4,1.2; Ám 5,10–12; Iz 1,4–7). Izaiáš hovoril o skaze (Iz 10,5.6) i o príchode Mesiáša (Iz 9,6.7; Iz 53,3–7). Jeremiáš, známy ako „plačúci prorok“, naliehavo vyzýval Júdu k pokániu (Jer 7,3–7), no predpovedal babylonské vyhnanstvo (Jer 25,11.12) i budúcu novú zmluvu (Jer 31,31–34). Micheáš odsudzoval skazenosť (Mich 3,9–12), no predpovedal mesiášskeho Vládcu z Betlehema (Mich 5,2). Sofoniáš a Habakuk varovali pred vzostupom Babylonu (Sof 1,14–18; Hab 1,5.6), zatiaľ čo Nahum predpovedal pád Asýrie (Nah 1,7–9; Nah 3,1–7). Napriek ich opakovaným výzvam k pokániu padol Izrael v roku 722 pred n. l. do rúk Asýrie (2Král 17,6.7) a Júda odišiel do vyhnanstva v roku 586 pred n. l. (2Král 25,8–11).

Obdobie exilu: Počas babylonského zajatia slúžil vyhnancom Ezechiel, ktorý prinášal varovania (Ezech 2,3–7; Ezech 3,17–21) aj videnia obnovy vrátane údolia suchých kostí (Ezech 37,1–14). Daniel slúžil na dvoroch Babylonu a Perzie a vykladal sny, ktoré zjavovali Božiu zvrchovanosť nad svetovými ríšami (Dan 2,27.28; Dan 4,17). Jeho proroctvá tiež ukazovali k budúcemu mesiášskemu kráľovstvu (Dan 7,13.14). Obadiáš prorokoval proti Edómu a odsúdil ho za to, že sa radoval z pádu Júdu (Abd 10–14). Aj v exile si Židia uchovali svoju identitu a boli posilňovaní prorockou nádejou (Žalm 137,1–6; Jer 29,10–14).

Poexilné obdobie: Keď Perzia dobyla Babylon, kráľ Kýros v roku 538 pred n. l. dovolil Židom návrat (Ezd 1,1–4; Iz 44,28), no proces obnovy postupoval pomaly (Ezd 4,4.5.24). Aggeus vyzýval Boží ľud k dokončeniu chrámu (Ag 1,2–8). Zároveň Zachariáš predkladal videnia budúcej obnovy vrátane proroctva o prichádzajúcom Kráľovi (Zach 9,9). Malachiáš, posledný starozákonný prorok, odsúdil duchovnú apatiu (Mal 1,6–10; Mal 3,8.9) a predpovedal príchod „Eliáša“, čo sa naplnilo v službe Jána Krstiteľa (Mal 4,5.6; Mat 11,14). Tieto snahy položili základ pre príchod Krista.

Príchod Mesiáša: Ján Krstiteľ pripravoval cestu pre Krista tým, že volal ľudí k pokániu (Mat 3,1–3; Luk 3,3–6) a vyhlásil Ježiša za Baránka Božieho (Ján 1,29.36). Ježiš Kristus je vrcholným a najvyšším Prorokom (Heb 1,1–3), ktorý naplnil všetky proroctvá (Mat 5,17; Luk

24,44), dokonale zjavil Božiu vôľu (Ján 14,9.10) a zahájil novú zmluvu (Luk 22,20; Heb 9,15). Jeho smrť a vzkriesenie predstavujú vrchol dejín spásy (Zj 12,10.11).

Na ďalšie štúdium: Willem VanGemeran, *The Progress of Redemption: The Story of Salvation From Creation to the New Jerusalem* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1988).

2. Boh použil Ellen G. Whiteovú na vedenie Cirkvi adventistov siedmeho dňa v jej kľúčových okamihoch.

Nižšie uvedené významné obdobia v dejinách adventizmu sú vhodnými námetmi na diskusiu.

Veľké sklamanie a sobotné konferencie: Krátko po Veľkom sklamaní v roku 1844 uistil prorocký dar Ellen G. Whiteovej zmätených millerovcov, že ich Boh neopustil. Počas historických sobotných konferencií v rokoch 1848–1850, kedy sa veriaci schádzali na štúdium Písma a upevňovanie svojich vieroučných bodov, im prorocký dar pomohol prejsť touto skúsenosťou (pozri George Knight, *A Brief History of Seventh-day Adventists* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1999], s. 38–42).

Americká občianska vojna: Na začiatku veľkej krízy občianskej vojny potešila Ellen G. Whiteová svojich adventistických čitateľov myšlienkou, že hoci „Boh trestá tento národ za ťažký zločin otrokárstva“, stále „má osud tohto národa vo svojich rukách“. V dôsledku toho „nedovolí, aby víťazstvo bolo dosiahnuté rýchlejšie, než sám určil, a nedovolí severským mužom viac strát, než koľko uznal vo svojej múdrosti za vhodné na potrestanie za ich hriechy.“ — Ellen G. Whiteová, *Svedectvá pre cirkev*, zv. 1, s. 264, 267. Táto predpoveď víťazstiev a prehier v bitkách pre Úniu naznačovala, že Sever napokon po veľkom utrpení zvíťazí (pozri Jud Lake, *A Nation in God's Hands: Ellen White and the Civil War* [Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 2017]).

Minneapolis 1888: Počas 70. a 80. rokov 19. storočia Ellen G. Whiteová rozpoznala v cirkvi zákoníctvo a napomínala predstaviteľov cirkvi, aby hľadeli na Krista a Jeho spasenie skôr než na seba samých. Jej silná podpora posolstva A. T. Jonesa a E. J. Waggonera zameraného na Krista na zasadnutí Generálnej konferencie v roku 1888 uviedla do pohybu proces, vďaka ktorému sa ospravedlnenie z viery stalo znovu stredobodom adventistickej teológie. Týmto i ďalšími spôsobmi pomohol prorocký dar Ellen G. Whiteovej cirkvi prejsť kľúčovými obdobiami nepokojov a zmätku (pozri George Knight, *A User-friendly Guide to the 1888 Message* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 1998]).

Knihy zamerané na Krista v 90. rokoch 19. storočia: V rokoch nasledujúcich po roku 1888 zamerala Ellen G. Whiteová veľkú časť svojej publikačnej činnosti na tému spasenia v Kristovi. V 90. rokoch 19. storočia vydala sériu kníh zameraných na Krista. Počnúc knihou *Cesta ku Kristovi* (1892) vydala knihy *Myšlienky z vrchu blahoslavenstiev* (1896), *Túžba vekov* (1898) a *Kristove podobenstvá* (1900). Táto skupina kníh vydaná tesne pred prelomom storočia predstavovala vrchol jej úsilia o vyvýšenie Krista a významne ovplyvnila christológiu cirkvi.

Kríza ohľadom Trojice: Na prelome storočí kniha *Túžba vekov* (1898) zásadne ovplyvnila uvažovanie cirkvi o plnom Božstve Krista a osobnosti Ducha Svätého. Ellen G. Whiteová

úplne jednoznačne vyhlásila, že Kristus bol „v sebe existujúci“, že „v Kristovi je život pôvodný, nepožičaný a neodvodený“ a že Duch Svätý je „tretou osobou Božstva“. — *Túžba vekov*, s. 470, 530, 671 (v angl. vydaní). Tieto slová napokon odvrátili cirkev od semiarianizmu Uriaha Smitha, ktorý v tom istom roku vyhlásil, že Kristus bol v dávnej večnosti odvodený z Otca (pozri Uriah Smith, *Looking Unto Jesus* [Battle Creek, MI: Review and Herald, 1898], s. 10; dostupné tiež na <https://egwwritings.org/read?panels=p1317.38&index=0>; pozri tiež Merlin Burt, „The Trinity in Seventh-day Adventist History“, *Ministry*, február 2009, s. 5–8; dostupné tiež na <https://www.ministrymagazine.org/archive/2009/02/the-trinity.html>).

Na ďalšie štúdium: Podrobnosti o vplyve Ellen G. Whiteovej na kľúčové obdobia vieroučného ujasňovania, dôraz na zdravie, vzdelávanie a publikačnú činnosť pozri Herbert Douglass, *Messenger of the Lord* (Nampa, ID: Pacific Press Publishing Association, 1998), s. 256–369; dostupné tiež na [https://egwwritings.org/read?panels=p656.2317\(656.2320\)&index=0](https://egwwritings.org/read?panels=p656.2317(656.2320)&index=0).

Časť III: Praktická aplikácia

Časť III: Praktická aplikácia

Nasledujúce otázky pre praktickú aplikáciu čerpajúce z vyššie uvedeného komentára sú ponúkané na obohatenie vašej diskusie v triede sobotnej školy. Vyberte z nich a z otázok v lekcii tie, ktoré najlepšie zapoja vašu triedu do zmysluplného uvažovania.

1. Noe kázal mnoho rokov, no do korába vstúpila iba jeho najbližšia rodina. Čo nás táto skutočnosť učí o potrebe vernosti a vytrvalosti pri zdieľaní Božieho posolstva bez ohľadu na výsledok?
2. Eliáš sa postavil uctievaniu Bála. Aké moderné „modly“ ohrozujú našu vieru dnes a ako im môžeme čeliť?
3. Daniel zostal verný aj v exile. Ako môžeme zostať verní Bohu, keď sme obklopení protichodnými hodnotami?
4. Ján Krstiteľ pripravoval cestu pre Krista. Ako môžeme dnes pomôcť pripraviť cestu druhým, aby sa stretli s Ježišom?
5. Po sklamaní v roku 1844 Ellen G. Whiteová povzbudzovala veriacich. Ako by sme mali reagovať na sklamanie na našej duchovnej ceste?
6. Počas občianskej vojny Ellen G. Whiteová zdôrazňovala Božiu zvrchovanosť. Ako to ovplyvňuje náš pohľad na dnešné globálne udalosti?
7. Posolstvo z roku 1888 znovu zameralo pozornosť adventistov na ospravedlnenie z viery. Ako môžeme zabezpečiť, aby Kristus a Jeho evanjelium zostali v strede našej viery?
8. Ako knihy Ellen G. Whiteovej zamerané na Krista vydané v 90. rokoch 19. storočia ovplyvnili cirkev a jednotlivých adventistov?

9. Ellen G. Whiteová objasnila plné Božstvo Krista i Ducha Svätého. Prečo je správne pochopenie Trojice a Božstva pre našu vieru zásadné?
10. Prorocký dar vždy viedol Boží ľud v krízach. Ako môžeme dnes rozpoznať Božie vedenie a reagovať naň?
11. Proroci museli často odovzdávať ťažké posolstvá. Ako môžeme zdieľať Božiu pravdu odvážne a zároveň súcitne?
12. Akými spôsobmi k vám Boh prehováral prostredníctvom Písma, duchovných radcov alebo osobných skúseností?
13. Ako vás ponaučenia z biblických i adventistických dejín inšpirujú k tomu, aby ste dnes boli vernými Božími svedkami?